

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2020. gada 5. maijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk –
Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums
Nr. 75/2020),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Kriminālprocesa likuma 124. panta sesto daļu un 126. panta
3.¹ daļu redakcijā, kas bija spēkā no 2017. gada 1. augusta līdz 2019. gada
23. decembrim, (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas
Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90. pantam un spēkā neesošu
attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju no (datums);

1.2. apturēt Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas (datums)
lēmuma izpildi.

2. Kriminālprocesa likuma 124. panta sestā daļa (redakcijā, kas bija spēkā
no 2017. gada 1. augusta līdz 2019. gada 23. decembrim) noteica: “Pierādīšanas
priekšmetā ietilpstošie apstākļi attiecībā uz mantas noziedzīgo izcelsmi

uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā ir pamats atzīt, ka mantai, visticamāk, ir noziedzīga, nevis likumīga izcelsme.”

Savukārt Kriminālprocesa likuma 126. panta 3.¹ daļa (redakcijā, kas bija spēkā no 2017. gada 1. augusta līdz 2019. gada 23. decembrim) paredzēja: “Ja kriminālprocesā iesaistītā persona apgalvo, ka manta nav uzskatāma par noziedzīgi iegūtu, pienākums pierādīt attiecīgās mantas izcelsmes likumību ir šai personai.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai tai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Rīgas apgabaltiesas (datums) lēmumu Pieteikuma iesniedzējas finanšu līdzekļi atzīti par noziedzīgi iegūtiem un konfiscēti valsts labā. Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka minētais lēmums pieņemts, pamatojoties citstarp uz apstrīdētajām normām. Tās nosakot pierādīšanas standartu mantas atzīšanai par noziedzīgi iegūtu, kā arī uzliktot pierādīšanas nastu Pieteikuma iesniedzējai. Taču apstrīdētās normas

neesot pietiekami skaidras, tādēļ esot aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 90. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā konstitucionālajai sūdzībai noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas lēmumu izbeigts process par noziedzīgi iegūtu mantu krimināllietā. Taču Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija, izskatot izmeklētāja sūdzību un prokurora protestu, citstarp piemēroja apstrīdētās normas un nolēma atzīt Pieteikuma iesniedzējas finanšu līdzekļus par noziedzīgi iegūtiem un konfiscēt tos valsts labā. Minētais lēmums nav pārsūdzams. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējai nav iespēju aizsargāt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrajam teikumam, ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir skaitāms no brīža, kad tika sastādīts pilns Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijas nolēmums lietā (numurs), tas ir, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesai nosūtīts 2020. gada 14. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas otrā teikuma prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes

tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētās normas neesot pietiekami skaidras un paredzamas, lai būtu iespējams saprast no tām izrietošās tiesiskās sekas. Tiesību doktrīnā pastāvot dažādi viedokļi par apstrīdēto tiesību normu interpretāciju un apgabaltiesas veiktā apstrīdēto normu interpretācija Pieteikuma iesniedzējas krimināllietā neatbilstot Augstākās tiesas skaidrojumam. Apstrīdēto normu neskaidrību apliecinot arī tas, ka likumdevējs vēlāk esot pieņēmis to precizējošus grozījumus.

Satversmes 90. pants ietver valsts pienākumu radīt mehānismu, kas nodrošina personu informētību par tiesisko regulējumu un tā saturu. Savukārt personai ir subjektīvās publiskās tiesības tikt pienācīgi informētai par tās tiesībām un arī pienākumiem. Satversmes 90. pantā citstarp ietverti tiesību normu kvalitātes kritēriji, atbilstoši kuriem ikvienai tiesību normai jābūt pieejamai, kā arī pietiekami skaidrai un paredzamai (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2019. gada 18. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2018-13-03 12.1. punktu*).

Satversmes tiesa norādījusi, ka tiesību normas skaidrība un paredzamība ir vērtējama, pamatojoties uz tās interpretāciju. Proti, tiesību norma ir atzīstama par neskaidru tad, ja ar interpretācijas paņēmieni palīdzību nav iespējams noskaidrot tās patieso jēgu (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 30. marta sprieduma lietā Nr. 2010-60-01 15.2. punktu*). Tas vien, ka tiesību normas vēlāk grozītas, lai tās padarītu vēl skaidrākas, pats par sevi nenozīmē, ka iepriekš tās nebūtu bijušas pietiekami skaidras (*sal.: Satversmes tiesas 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā Nr. 2018-10-0103 18. punkts*).

Atšķirīgi viedokļi dažu tiesību zinātnieku vidū vien neliecina par tiesību normas skaidrības trūkumu. Tāpat arī to neaplicina zemākas instances tiesas

veikta normas interpretācija konkrētā lietā. Turklāt tiesību normu piemērošanas, kā arī vispārējās jurisdikcijas tiesu nolēmumu tiesiskuma kontrole nav Satversmes tiesas kompetencē (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikuma juridiskais pamatojums ir uzskatāms par acīmredzami nepietiekamu prasījuma apmierināšanai.

8. Tā kā lieta nav ierosināma, jo pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma prasībām, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 75/2020).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

A. Laviņš